

D E P L A T E v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Tekst overname toegelaten na accoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54
000-0788241-19

JAARGANG 25
NUMMER 2
MAAND februari 1996

IN DIT NUMMER

- blz. 45 : O. VILAIN : Antiquariaatsprijzen.
- blz. 46 : J.B. DREESEN : Volkswaerkunde aan onze kust.
- blz. 50 : R. VANCRAEYNEST : Geneesheer Pieter Damman eist vergoeding van de stad Oostende.
- blz. 52 : J.B. DE BROUWERE : De tweede kursaal.
- blz. 54 : I. VANHYFTE : 30 augustus 1853 : aartshertoging Maria Hendrika ziet voor het eerst Oostende.
- blz. 56 : N. HOSTYN : Verdwenen....het museum voor religieuze kunst.
- blz. 60 : J. COOPMAN : Het begin van de franse republiek te Oostende.
- blz. 62 : N.N. : S.N.O. 1871 - 1996 K.R.N.S.O. 125 jaar roeisport te Oostende.
- blz. 66 : 1e lijst aankopen, schenkingen en andere opnamen in inventaris 1995

25ste JAARGANG

EEN HEUGLIJKE VERJAARDAG

FEBRUARI - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's

op donderdag 29 februari 1996 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6.

Het onderwerp : DE BEVRIJDING VAN DE KUST EN DE BELGISCHE HAVENS

De spreker : de heer Jan B. DREESEN, secretaris van de Kring

In 1994 was het 50 jaar geleden dat de grootste militaire operatie aller tijden plaatsvond. D-day, de landing in Normandië en het begin van de bevrijding van Europa uit de handen van Nazi-Duitsland. Drie miljoen soldaten, vierduizend schepen en vijftien duizend vliegtuigen werden hiervoor ingezet. Over dit gebeuren werden ons in beeld en woord uitgebreide reportages gebracht. Hierbij werden voornamelijk de zware veldslagen behandeld. Minder of niet kwamen de lokale bevrijdingen aan het bod.

Een van die mindere gebeurtenissen in het totaal oorlogsbeeld was de bevrijding van onze kust en de Belgische havens. Toch had deze een enorm belang. Door de omstandigheden werd Oostende, tot aan de volledige bevrijding van Antwerpen, de belangrijkste aanvoerhaven voor het materiaal en de troepen dienstig bij de zware gevechten in Nederland en aan de Belgisch-Duitse grens.

Als oorlogsvrijwilliger bij de Royal Navy belgische sectie en daarop volgende als onderploegoverste van een ontminingsgroep, de Katie-Mine Party, heeft onze secretaris de gebeurtenissen als het ware op de voet kunnen volgen. Vanavond brengt hij ons dan ook een getrouw beeld van wat de omstandigheden en de gebeurtenissen waren.

Een avond voor allen die begaan zijn met de geschiedenis van onze kuststreek in W.O. II. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook niet-leden welkom. Men zegge het voort.

J.P. FALISE

MAART I - ACTIVITEIT

In het kader "KEN UW STAD" nodigt de Oostendse Heemkring DE PLATE U nu reeds uit tot een bezoek aan de

MIJNENBESTRIJDINGSSCHOOL te OOSTENDE

Dit bezoek gaat door op woensdag 13 maart om 14u30 onder leiding van de heer Jan B. DREESEN.

Als een vervolg op de februari voordracht "Bevrijding van de kust en de Belgische havens" brengen wij een bezoek aan deze school. Ingehuldigd in 1956 als een Nederlands-Belgische school voor mijnenbestrijding is deze instelling uitgegroeid tot een toonaangevend instituut van de mijnenoorlog ter zee. Niet alleen uit de Navolanden maar ook van elders komen de leerlingen van de

mijnenbestrijdingsvloten zich hier op de hoogte stellen van de nieuwste technieken in het domein.

Bijeenkomst aan de ingang van de "Bootsman Jonsen Kazerne" 3de en 23ste Linieregimentsplein te Oostende om 14u15.

J.B. DREESEN

ANTIQUARIAATSPRIJZEN

Op de boekenveiling die op 16 december 1995 te Brugge plaats had hebben we volgende prijzen genoteerd :

MARS : Croquis de Plage : Blankenberghe - Heyst - Knocke - Wenduyn - Le Coq-sur-Mer.....	4.000 Fr
BLY, F. : Onze zeil-vischsloepen (1902).....	2.800 Fr
BARTHOLEYNS, E. : La Côte Belge de La Panne à Knocke.....	1.000 Fr
LOPPENS, K. : La région des dunes de Calais à Knocke (1932).....	1.400 Fr
FEYS; E. : Histoire d'Oudenbourg (1873).....	15.000 Fr
MASSART, J. : Sur le Littoral belge (1912); DESPOT, A. : Vlaamsche zeevisschers (1942); RAHIR, E. : Au pays des grandes dunes (1928) en "De Kust" o.l.v. Stan LEURS.....	2.000 Fr
DELANGHE, J. : De oorsprong van de Vlaamsche kustvlakte (1939) en WATERSCHOOT, M. : De Vlaamsche kustvlakte (1939).....	2.000 Fr
NYSSSENS-HART, J. en ZONE, J. : Le port de vitesse de Heyst (1894).....	2.200 Fr
OPDEDRINCK, J. : Knocke-sur-Mer (1913); VANSTEENE, G. : De zee kust van Knocke; COORNAERT, M. : Koudekerke-Heyst (1860) en CHASTELAIN, J. : Vie et mort du pays de Zwin (1949).....	2.800 Fr
STRUBBE. J. : Egidius van Bredene (1942).....	900 Fr
VANDEPUTTE, F. : Chronique de la ville de Dixmude (1842).....	4.000 Fr
STREUVELS, S. : Zeelieden en zeevisscherij (1934).....	12.000 Fr

Dit is steeds zonder het opgeld van 21 %

O. VILAIN

VOLKSWEERKUNDE AAN ONZE KUST

door J.B. DREESEN

INLEIDING

De mens is altijd afhankelijk geweest van het weer. Vroeger was het een kwestie van leven of dood, nu van meer of minder comfort. Hoewel radio en televisie ons dagelijks een uitgebreid weerbericht bezorgen, gebaseerd op de modernste waarnemingsmethodes, blijft de mens er nog steeds op uit om door eigen waarneming van bepaalde verschijnselen het weer te voorspellen.

Zo groeide in het verleden bij de volksmens een bijzonder taalgebruik, waarmee hij het weer aangaf.

Elk taalgebied, zelfs elke streek, heeft woorden, uitdrukkingen, gezegden en spreuken die enkel gebruikt worden in verband met het weer. In deze bijdrage volgt een overzicht van dit taalgebruik aan onze kust, met uitsluiting van weerspreuken. Het basismateriaal werd, in het begin van de 60er jaren, verzameld bij diverse informanten en getoetst aan het nog bestaande taalgebruik aan de Vlaamse kust. Later werd het aangevuld op basis van de BIJDRAGE TOT DE STUDIE VAN DE VISSERSTAAL TE DE PANNE door F.L. RIGAUX (D/2132/1976). Mijn bijzondere dank gaat naar Jef VERBANCK, ex-schipper, reder en vismijndirecteur in Nieuwpoort.

TYPISCHE WOORDEN, UITDRUKKINGEN EN GEZEGDEN OVER HET WEER AAN ONZE KUST

- WANNEER MEN DE ZEE OP GROTE AFSTAND RIEKT, IS DAT EEN VOORTEKEN VAN WIND EN STORM.
Drukdalingen maken de gassen vrij.
- HET GERUCHT VAN DE ZEEGOLVEN OP DE KUST (DE BRANDING), DIE MEN BIJ STIL WEER VAN VER KAN HOREN, HEET "ZEEROT" EN IS EEN TEKEN VAN NADEREND SLECHT WEER.
Zeegolven die op de kust breken zonder dat er wind is, zijn het gevolg van de DEINING, die op haar beurt veroorzaakt wordt door een storm die op afstand woedt.
- WANNEER MEN EINDE SEPTEMBER, TER HOOGTE VAN OOSTENDE, NOG ZEEHONDEN ZIET, ZAL MEN EEN ZACHTE WINTER HEBBEN.
De temperatuur van het zeewater is dan nog relatief hoog, wat zijn invloed zal hebben op de duur van de winter voor de kust. Dit gezegde heeft veel van zijn waarde verloren, omdat we nog zeer zelden een zeehond op onze kust zien.
- De vissers spreken van een SMOEL of een SMOET ZEETJE of van SMOEL of SMOET water, een rustige vlakke zee. Van het Engelse SMOOTH, vlak, effen.
- Is de mist erg dik, dan heet het JE KAN ER EEN NAGEL IN SLAAN of JE KAN DE MIST SNIJDEN ALS KAAS.
- Dikke natte mist heet SCHOTSE MIST en er loopt zelfs een versje SCHOTSE MIST DIE OP DE BELGEN PIST.

- Als het zicht beperkt is door mist of regen, spreekt de visser van DIK WEER.
- Zware aanvriezende mist of buiswater is BLACK FROST (uit het Engels), in Oostende spreekt men ook wel van ZWARTE MIST. In januari 1969 liep schipper POTS met de 0.81 JOHN op de IJslandse kusten bij een temperatuur van min 13° Celsius in een zware storm van winderkracht 11, op de schaal van Beaufort. In een ommezien werd de treiler door de aangroei van de BLACK FROST in een vlottende ijsmassa herschapen. Als gevolg van deze ijsmassa lag het vaartuig anderhalve voet (circa 45 cm) dieper dan normaal, waardoor de stabiliteit van het schip in gevaar kwam. De schipper had acht uur nodig om een haven te bereiken.
- Aanvriezende mist aan de boomtakken is BREMMEL, BRIMMEL of BRUMMEL. Een versje zegt : EEN MAN WORDT OUD, ALS HIJ ZIET HANGEN DRIE DAGEN DE BREMMEL AAN HET HOUT.
- MIST WORDT BEWAAID OF BEPIST of MIST IS BEWIND OF BEPIST. Na de mist komt regen of wind.
- DE MIST IS DE MOERE VAN ALLE WEER. Na mist kunnen alle soorten weer verwacht worden.
- Mistig regenachtig weer is PLAKKERSWEER.
- Van iemand die geen bezittingen heeft : HIJ PEIST DAT HIJ RIJK IS, HIJ HEEFT HONDERD GEMET SMOOR GEKOCHT OP ZEE. Smoor in de betekenis van mist. Een gemet is een oude oppervlaktemaat.
- Bij stormweer uit het noordoosten kan men soms op de horizon, in het noordwesten, bliksemflitsen zien. De visser zegt dan dat DE MARIONETTEN SPELEN.
- Als het op zee bladstil is : 'T BLED OF STAKELAMBLED.
- Een zacht windje is EEN ZUCHTJE.
- Een flauwe wind is een SCHOVERKOELTE. Het woord komt van SCHOVER, een open vissersbootje met een razeil, zoals de vroegere Oostendse garnaalboot.
- Noorderwind heeft een slechte reputatie, want JE VANGT ER NOCH VOGEL NOCH VIS. Vergelijk hierbij met een gezegde uit Bayonne (Fr) VENT DU NORD, RIEN NE MORD.
- De warme wind die 's zomers van de kust naar zee kan waaien, heet op de oostkust een BLEIERAAR en op de westkust een NEUZELWIND. We hebben hier te doen met een klassieke LANDWIND of BRIES.
- OOSTENWIND OVERDAG DE BAAS, 'S NACHTS EEN KIND of OOSTENWIND WAAIT ZICHZELF DOOD. Oostenwind groeit in de morgen, is het sterkst op de middag en valt rond middernacht stil. Dit verschijnsel is te wijten aan de invloed van LAND- en ZEEBRIES.
- Van personen die zich eigenaardig gedragen, zegt men DAT ZE VAN DEN OOSTENWIND GEPAKT ZIJN.

- De Ijslandvaarders spraken van WITTE WIND, als bij harde wind ZEEMIST gemengd met BUISWATER over de zee-oppervlakte gejaagd wordt. Omdat die wind meestal uit het noordwesten kwam, luidde het WIND UIT DE NOORDWEST, THUIS BEST.
- Stormweer uit het noorden is NOORDS WEER. Meestal brengt dat in de winter zeer koud weer, waarbij de vissers last hadden van koude handen. Er liep dan ook een gezegde in de visserij...OH MIJN HANDJES, MIJN HANDJES...GELD VOOR POESTERS MAAR VOOR GEEN WANTJES. En poester is warme koffie met een geut cognac.
- De wind kan aan de kust SNUF zijn. Een snuffe wind is een plotselinge opkomende wind. INVALLEN of SLAKIEREN : in kracht verminderen. TOEKOMMEN, VERHOGEN of VERKOELEN : in kracht toenemen. INDEREN, VERINDEREN of INLOPEN : krimpen, tegen de wijzerzin van een uurwerk draaien. VERNOORDELIJKEN, VERZUIDELIJKEN, VEROOSTEREN of VERWESTEREN. TEGEN of MEE ZIJN. VAN BINNEN ZIJN : van land naar zee waaien, een binnenwind of landbries. VAN BUITEN ZIJN : van zee naar land waaien, een buitenwind of zeebries.
- Een UITSCHIETER is een opkomende wind die krachtiger wordt en blijft aanhouden. Zo zegt men wel REGEN UIT DE ZUIDWEST IS EEN UITSCHIETER UIT DE NOORDWEST.
- GAT heeft in de visserij, ondermeer, de betekenis van windstreek. De visser zegt dat DE WIND UIT HET WESTERGAT KOMT.
- DAAR KOMT EEN LUCHTJE of een KILTE, zegt de visser als een LABBERKOELTE - een licht briesje - begint te waaien.
- Pal voor de wind liggen heet op z'n Oostends RECHT OP Z'N OEPJE LIGGEN of RECHT OP Z'N STERRETJE LIGGEN.
- Van zeer zwaar stormweer zegt de visser dat DE DUIVEL EN ZIJN MOER ZIJN LOSGELATEN of dat het HEMELDE VLIEGENDE SIESSEN is.
- Een visser die alle weer trotseert en bij alle weer vist - een reputatie die de Heistenaars hebben -, is een ZEEBEER, EEN ZEEBEEST, een ZEEDUIVEL.
- DE BEER GEZIEN HEBBEN of DE ZEEBEER GEZIEN HEBBEN wordt gezegd van personen die na hun eerste zeereis er genoeg van hebben en niet meer willen varen.
- Een schipper die met stormweer durft uit te varen, krijgt de bijnaam LEVENSMOE.
- Als het weer gaat veranderen, zegt men dat het gaat OPSTEKEN EN VRIEZEN of OPKLAREN EN VRIEZEN.
- Het zuiden en het zuidwesten hebben een slechte reputatie want ZUIDWEST, REGENNEST en WIND UIT HET ZUIDEN IS REGEN VOOR DE PUIDEN. Wind uit die richting is meestal een aanduiding van een naderende depressie (laagdrukgebied), dus van slecht weer.

- EEN BLEK is een straal, een glim, een heldere plek in een bewolkte hemel of een tijdelijke droogte tussen twee buien. Maar die naam verschilt aan de kust. Zo spreekt men aan de oostkust van een BLEK of BLEKKER, in Oostende van een LUMPTJE en aan de westkust van een BLINKERTJE. Men zegt dan EEN BLEK VOOR EEN LEK, een zonnestraaltje tussen de regenvlagen door. 'T IS BLEK VOOR LEK waarbij men wil zeggen dat het weer wankelbaar is. 'T IS LEK VOOR EEN BLEK, na een beetje regen krijgen we mooi weer.
- Bij vochtig warm weer, wanneer de zonnige perioden en buien elkaar aflossen, zegt men dat DE ZON STEEKT.
- De visser gebruikt het woord SMEER ook in de betekenis van "betrekken van de lucht". Zo zegt hij DE ZON (OF DE MAAN) HEEFT SMEER AAN HAAR GAT. De lucht begint te betrekken wat meestal een teken is van naderend slecht weer.
- Als de zonnestrallen door de wolken in het water schieten, zegt men dat DE ZON AL PISSENDE WEGGAAT of DE ZON STAAT OP STAKEN.
- Als het hard regent, REGENT HET MOLLEJONGEN of PUIDEJONGEN.
- Zeevogels verjagen achtte men aan boord gevaarlijk, omdat dit de wind aanwakkerde en men dan de zeilen moest reven, d.w.z. de oppervlakte verkleinen door een rif te steken. Het woord liep dan ook SPEEL MET GEEN VOGELS, WANT DAN SPEEL JE MET JE REVEN.
- Gaan de meeuwen hoog vliegen, dan zegt men HOGE MEEUWEN, HOGE WINDEN. Er is dan noordwestenwind te verwachten.
- EEN MALEFIJT of KWAVEERVOGEL is de benaming voor verschillende soorten stormvogels (Procellaria), die slecht weer aankondigen door zich in de nabijheid van vaartuigen te vertonen. De visser zegt dan HET ZIJN MALFIJTEN DIE REGEN EN WIND SCHIJTEN.
- Sommige vissers maken een onderscheid tussen MALEFIJT en MARMOKKE of MALLEMOKE, naam die ze geven aan de Noorse stormvogel of blauwvoet. Het woord komt van het Franse MALAMOK, een albatros met zwarte bek.
- Volle maan op maandag noemt EEN MAANDAGSE MAAN en was een voorbode van slecht weer. De vissers bleven dan aan wal en MAAKTEN DE MAANDAG of EEN LUIE MAANDAG. Ze staken niet in zee en gingen uit drinken.
- Een volle maan op vrijdag is voor de visser EEN PISMAAN of ZEIKMAAN en voor hem een voorbode van regen.
- Een ander gezegde was HET WEER ZAL MAAR BETEREN ALS DE ZON DE MAAN BESCHIJNT. Het weer zal veranderen als overdag de maan samen met de zon zichtbaar is.

DE OOSTENDSE SCHAAL VAN BEAUFORT

Zoals iedereen weet, is de Beaufortschaal een schaal ter aanduiding van de windkracht die gaat van 0 (windstilte) tot 12 (orkaan), opgesteld in 1805 door Sir Francis BEAUFORT (een Engelse admiraal) waarbij de zeilvoering als uitgangspunt werd genomen.

Op onze kust ontstond in verband hiermee een eigen terminologie, die verschilde van plaats tot plaats en waarbij ook nog een verschil werd gemaakt tussen de BOOTJESSJOUWERIE, de kustvisserij met open boten, en de andere visserij. Voor Oostende gold en geldt nog steeds de volgende terminologie.

SCHAAL NUMMER	BEAUFORT BENAMING	OOSTENDSE BENAMING
0	Stil	STAKELAMBLED alsmede de varianten
1	Flauw en stil	Een ZUCHTJE en in de bootjessjouwerie spreekt men van een KELLETJE
2	Flauwe koelte	Een KELTJE of KELLETJE
3	Lichte koelte	Een KAPPELINGE of KABELINGE
4	Matige koelte	Een BRIESJE
5	Frisse bries	Een SCHOON BRIESJE
6	Stijve bries	Een FERME of STERKE BRIES en in de bootjessjouwerie spreekt men van EEN STERKE KAUWE
7	Harde wind	een HALVE STORM
8	Stormachtig	VLIEGENDE KOELTE
9	Storm	VLIEGENDE WEER
10	Zware storm	VLIEGENDE STORM
11	Zeer zware storm	
12	Orkaan	ORKAAN, NOODWEER, VLIEGENDE ORKAAN, VLIEGENDE NOODWEER

**GENEESHEER PIETER DAMMAN EIST VERGOEDING
VAN DE STAD OOSTENDE (1)**

door Raymond VANCRAEYNEST

Pieter DAMMAN was rond 1750 geneesheer te Oostende en in dienst van het stadsbestuur.

Waarschijnlijk in de loop van de zomer 1753 vertrok hij naar Parijs om zich daar te bekwamen. Hij had daarvoor toelating bekomen van het stadsbestuur om 3 tot 4 maanden afwezig te zijn om zich in zijn beroep te volmaken. Op 1 oktober 1753 schreef hij naar het Oostends bestuur dat hij eerst er op gerekend had dat 3 tot 4 maanden zouden volstaan. Maar, zo schreef hij verder, "dagelijks word ik gewaar, hoe langer ik hier blijf, hoe meer dingen er te leren zijn, die hun nut zullen opleveren, zowel voor de gemeenschap als voor mijzelf". Hij liet daarom aan de burgemeester weten dat hij er mee zou gediend zijn dat de burgemeester het niet slecht zou vinden dat hij nog gans de winter te Parijs zou kunnen blijven. Hij logeerde daar in het "Hôtel de Macon", rue des Grands Augustin.

De burgemeester J. DE VETTE ging te rade bij het schepencollege. Het college liet Pieter DAMMAN bij brief van 7 oktober 1753 zijn beslissing kennen : hij moest dadelijk zijn taak te Oostende opnemen waarvoor hij het pensioen genoot. Als hij echter oordeelde daar heel de winter te verblijven tot voordeel van hemzelf en van de gemeenschap in de toekomst, dan was hij daar meester van te

doen wat hij wilde, maar niet op het pensioen van de stad. Hij moest zonder uitstel zijn beslissing laten kennen opdat het college een andere geneesheer in dienst zou kunnen nemen die er nodig was voor de armen en voor de gemeente.

Het resultaat zal geweest zijn dat Pieter DAMMAN, licenciat in de medecijnen, zich niet meer te Oostende heeft vertoond. Op 31 augustus 1756 schreef hij immers van uit Gent aan het Oostends stadsbestuur dat hij met geduld wachtte op het antwoord op zijn verzoekschriften, gericht aan de burgemeesters DE VOGHT en DE VETTE, opdat zij zo goed zouden willen zijn hem te betalen voor zijn pensioen en voor de lijkschouwingen die hij gedaan had, zowel alleen als in bijzijn van de scheepsjongen VAN DEN HEEDE. Hij wees tevens op de kommer die hij steeds had betoond voor de armen en verzocht de stadsbestuurders de betaling te doen in handen van de weduwe ROOLEUW.

Het moet zijn dat hij geen voldoening heeft gekregen van het Oostends stadsbestuur, want het jaar nadien spant hij bij de Raad van Vlaanderen een proces in tegen het stadsbestuur. Bij request van 22 juni 1757 beweert hij dat hij bij de stad, als "docteur ten pensioene" was tot 12 oktober 1753 en dat hij van zijn pensioen niet voldaan was sinds maart 1753. Bovendien vindt hij het vermetel dat het stadsbestuur beweert dat het hem niets schuldig is van de "schauwijnge van doode lichaemen". Hij moet daarvoor immers een honorarium krijgen buiten zijn gewoon pensioen, zo meent hij.

Tot staving van die lijkschouwingen voegt hij daarbij een uittreksel uit zijn notitieboek, voor echt verklaard op 30 september 1757 door notaris P.F. DE GRAEVE te Gent. Ik laat hiervan een samenvatting volgen omdat dit het maritiem verleden van Oostende belicht.

- 1) Geschouwd het lijk van Barent SOLVE (ook SALVE), geboren te Stockholm, matroos op het schip onder bevel van kapitein KLEIJN, liggend bij de Blauwe sluis (2) aan de kaai dezer stad; verdronken op 11 oktober 1751.
- 2) Onderzocht op 12 december 1752, samen met de heer VAN DEN HEEDE, de bemanning van een schip komende van Civitavecchia (3).
- 3) Geschouwd met de heer VAN DEN HEEDE, op 16 januari 1753, de lijken van Jacobus ROCHAUSEN, kapitein, Cornelis ROELENS(EN), stuurman, Roels STAVANE, matroos, op het hoekerschip "De Jonge Apolonia" van Zierikzee, alsook het lijk van Joannes WAEIJ, visser van Blankenberge, loods op het voormelde schip; allen verongelukt.
- 4) Geschouwd op 18 januari 1753 het lijk van Barent DAVIDSEN, geboren te Bergen in Noorwegen, matroos op het voormelde schip "De Jonge Apolonia".
- 5) Geschouwd op 6 januari 1753 het lijk van Silvester DE CLERCQ, geboren te Oostende, liggende met zijn schip aan de Zoutkaai; verdronken (4).

De stadsbestuurders repliceerden hierop bij de Raad van Vlaanderen dat zij bleven ontkennen dat Pieter DAMMAN niet zou vergoed

geweest zijn tot 12 oktober 1753. Wat de lijkschouwingen betrof door hem aangehaald, beweerden zij hem daartoe geen opdracht te hebben gegeven. De stad Oostende betaalt nooit voor akten van lijkschouwingen van verongelukte zeelui die bekend zijn. Die worden betaald door de schippers of door de commissarissen (de plaatselijke verantwoordelijken voor de bemanningen). De stad betaalt evenmin voor de lijkschouwingen van verongelukte personen die bemiddeld zijn; dat moet gebeuren door de erfgenamen. Zo is de lijkschouwing van matroos Barent SALVE vereffend door kapitein KLEIJN of door zijn commissaris Joannes DE VETTE.

Wat het uiteindelijk resultaat is geweest van die betwisting heb ik niet in de bundel gevonden. Het zou misschien te vinden zijn in het archief van de Raad van Vlaanderen dat berust op het Rijksarchief te Gent.

-
- (1) A.R.A. Brussel. Geheime Raad. Oostenrijkse Periode. Bundel 280/B. Administratie van Oostende 1725-1767.
 - (2) De Blauwe sluis scheidde het water van de vestinggrachten van de stadskom van Oostende. Deze (open) kom stond in vrije verbinding met de havengeul en was dus een tijkom. De Blauwe sluis kan gesitueerd worden daar ongeveer waar nu de Zuidstraat op de Vindictivelaan uitkomt, aan het Waterschoutsambt van weleer. De monding van de kom lag ongeveer aan de huidige verschepingsbrug nr. 2, tussen het Kaaistation en het Car-ferrystation (eertijds London-Istanboelstation genoemd).
 - (3) Civitavecchia is de zeehaven van Rome.
 - (4) De Zoutkaai was gelegen aan de westkant van de havengeul tussen de monding van de Sint-Catharinakreek en de monding van de Gauwelozekreek. Nu zou die kaai ongeveer liggen tussen de overdekte uitgang van het Kaaistation en het verlengde van de Oesterbankstraat, ongeveer waar nu het spoor 3 ligt.

DE TWEEDE KURSAAL

In oktober 1994 (De Plate, 1994, blz. 245) publiceerde ik een plaatskaartje aan het banket ter gelegenheid van de opening van de tweede Kursaal op 23 juni 1878. Dat was het plaatskaartje van Jacques-Jean DE SORGHER, directeur van de "Mont de Piété" en secretaris van het "Bureau de bienfaisance" (lijk toen gezegd en geschreven werd). Bij het verder ordenen van het familiearchief D.S. vond ik nu het menu van dat banket, menu wat hier nu afgebeeld staat.

Maar het zwart/wit clicé geeft maar een zwak idee van de weelde die men zich ca. 1875 veroorloofde. Het menu is in rood gedrukt, op witte zijde, omgeven van een franje eveneens uit witte zijde. Een wittewijnvlek maakt de melding van de drukker nauwelijks leesbaar, maar het wel "Lith. J. DAVELUY, Ostende". De afmetingen stemmen overeen met het afgedrukt cliché. Maar wat een spijskaart ! Om van te watertanden

J.B. DE BROUWERE

INAUGURATION
DU
NOUVEAU KURSAAL D'OSTENDE
25 Juin 1878

M E N U

Potages.

Piantanier à la royale. - Bioque d'écrevisses.

Hors d'œuvre.

Bouquet de Cherbourg. - Melon glacé.

Petits pâtés à la Mazarine.

Relevé.

Saumon du Rhin à la régence.

Entrées.

Suprêmes de foies gras en caisses aux truffes.

Filet de bœuf à la parisienne.

Chaudfroid de manivelles à la Périgord.

PUNCH GLACÉ.

Rôts.

Dindeaux au cresson.

Quincon de homard.

Cœur de laitue.

Entremets.

Fonds d'artichauts sauce crème.

Petits pois à la française.

Bombe glacée à l'ananas.

Gâteau Breton.

Pièces montées. - Corbeilles de fruits.

Dessert.

Café et liqueur.

V I N S

Aumontillade 1861. - Rocheimer 1868.

Saint Julien 1870.

Kursaal Champagne carte blanche.

Corton 1868. Clos du Roi. Neuf de Reichelt 1861.

G. D. Mumm. - Louis Haderec.

Porto 1861.

Liste d'Invitation.

30 augustus 1853 : Aartshertogin Maria Hendrika ziet voor het eerst Oostende

door Yvan VANHYFTE

In het Plate-artikel 1995/p. 292 waar ik het had over het huwelijk van prins Leopold met Marie Henriette, alludeerde ik op het bezoek van het jonge bruidspaar aan Oostende. Die dertigste augustus 1853 wil ik nog even in herinnering brengen.

Brugge, Oostende, Luik, Namen, Gent en Antwerpen moesten elk op hun beurt het Coburgs-Habsburgs huwelijk een bijzondere dimensie aan de jonge natie geven. Namelijk het nationaal gevoel en de loyaleit tegenover het koningshuis verstevigen onder Walen en Vlamingen die toen nog niet communautair dachten.

Op 30 augustus was "koninklijk" Oostende aan de beurt om zijn erkentelijkheid en enthousiasme (vooral) op straat te laten zien.

Net als daags tevoren lieten om 8 uur in de morgen artillerie-salvo's en kerkklokken horen dat die dag iets bijzonders stond te gebeuren. Kronen, spandoeken, standaarden en wimpels wapperden tussen bevlagde herenhuizen. Een uur later is al veel volk op de been, vooral op het circuit waar straks de stoet passeert. Sommigen zoeken het spoorwegstation op en merken dat de Burgerwacht al bezig is met de straat aan weerszijden af te zetten. Ook de autoriteiten melden zich. In de wachtzaal ontvangen Schepencollege en de gemeenteraadsleden straks de koninklijke familie.

Enkele minuten na half elf. Burgemeester H. SERRUYS drukt de hoge gasten de hand waarna de toejuichingen tot ver buiten het gebouw hoorbaar zijn. Een zoveelste Oostenrijkse Blijde Inkomste kan beginnen. Voorafgegaan door de Oostendse societeiten, die voor de gelegenheid praalwagens hebben opgetimmerd, rijdt de achterkleindochter (1) van Maria Theresia samen met haar gemaal de stad binnen onder het oog van vele Oostendenaars die in vervoering komen. Zouden er onder hen zijn blijven stilstaan bij haar overgrootmoeder of was men al lang vergeten dat Maria Theresia de welvarende Oostendse Compagnie opofferde voor haar eigen dynastieke belangen ?

De Kapellestraat ("y compris la rue du Chat et le Marché-aux-Veaux"), de Kaaistraat, de Sint Thomasstraat (2) en de Kerremelkstraat vallen later in de prijzen voor de mooist bevlagde straten.

Op de Place d'Armes bereikt het enthousiasme zijn hoogtepunt vooral wanneer koning Leopold I met zijn zoon en schoondochter op het balkon van het oude stadhuis verschijnt. De Burgerwacht en het leger mag zijn defilé houden voor de koninklijke tribune. Leopold I voelt zich thuis, hier in zijn zomerresidentie. Straks is hij gastheer in zijn paleis in de Langestraat.

In het Kursaal is men ook drukdoende. Het hoofdterras wordt er in gereedheid gebracht voor de hoge gasten die over de middag de regatten zullen bijwonen. Een waar spektakel, die wedstrijden in zee ! Het Franstalig programma kondigt ondermeer aan : "Course des bateaux de pêche pontés; course des bateaux de pêche non-pontés;

course des canots à 4 et à 6 avirons; gigs et scullers en bois à 4 avirons". Pannese en Blankenbergse vissers tonen hun stuurmanskunst. Marie Henriette geniet na. "Elle sera l'idole des Ostendais" schrijft triomfantelijk een patriottische "Feuille d'Ostende in zijn nummer van 4 september.

Om 6 uur 's avonds wordt door de Stad een banket aangeboden in de chique salons van het Casino. Noordzeevis staat er op het menu, hoe kan het anders? Het volk kijkt vanop straat toe en ziet enkel het verlichte stadhuis. Daags ervoor had het Bestuur van Weldadigheid gezorgd voor een "buitengewone brooduitdeling" onder de armen van de stad. Dit stond ook op het feestprogramma...

Het feest eindigt enigszins in een anti-climax. Al op het eind van het feestmaal wordt - niet conform aan het tijdschema - (3) het met veel poeha aangekondigd vuurwerk afgeschoten. En toen het hoog gezelschap zijn plaats wou innemen voor "... une attaque et défense simulées du port..." in de Cercle du Phare, op de zeedijk, was alles voorbij!

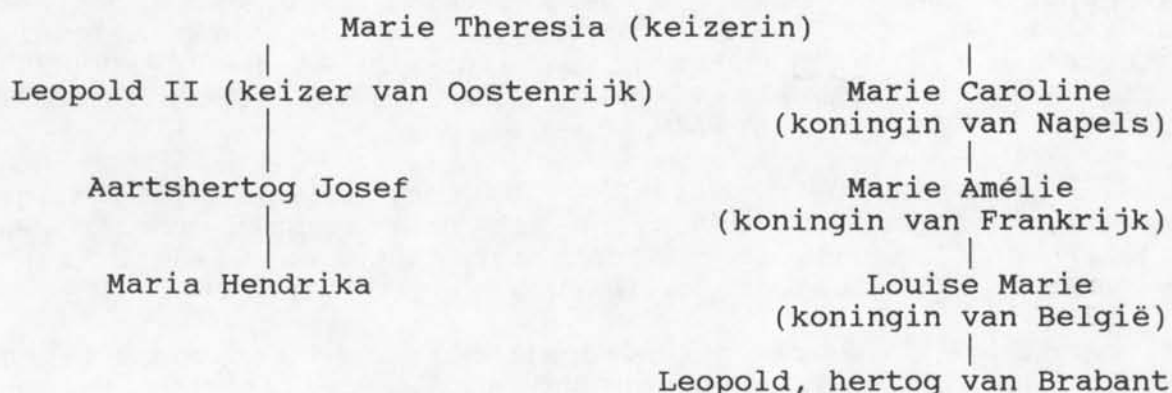
Om 22 uur vertrok de koning met zijn familie naar Brugge om er nog diezelfde avond de sprookjesachtige verlichting van reien en historische gebouwen te bezichtigen.

Niemand achteraf kon weten of de burgemeesterswens in zijn rede werkelijkheid zou worden: "Madame, faites-nous l'honneur de venir souvent sur notre plage"...

EPILOOG : Verscheidene historici (o.a. P. DAYE en G.H. DUMONT) getuigen allen dat Marie Henriette tijdens haar stadsbezoeken altijd blij gaf van vurig enthousiasme. Als jong, levenslustig meisje had ze uiteraard het volk op haar hand door zich bijna schalks, aardig en gütig te laten verleiden tot lachpartijen. Haar man daarentegen zag er vaak tegen op te moeten luisteren naar lange, hoogdravende redevoeringen waarvan hijzelf de oprechtheid niet geloofde.

Niet zo verwonderlijk; Spa en Oostende hadden toch ook elk hun eigen accenten....

(1) In mijn Plate-artikel 1995 p. 293 is een foutje geslopen. Leopold en Marie Henriette zijn niet allebei achterkleinkinderen van Maria Theresia. Even een stamboom ter verduidelijking :

- (2) Bij de ingang van de Sint Thomasstraat stond een triomfboog waarvan het schilderwerk van de hand was van "peintre-décorateur Michel VAN CUYCK.
- (3) De anders zo enthousiaste Feuille d'Ostende verwijt in nr. 3630 de stadsadministratie van traagheid, incompetentie en nalatigheid : "n'aucune partie du programme officielle a répondu à l'attente...".

BRONNEN : La Feuille d'Ostende, 1853.
nr. 3622, 3623, 3626, 3629, 3630

VERDWENEN.....HET MUSEUM VOOR RELIGIEUZE KUNST

door Norbert HOSTYN

Amper zo'n 20 jaar heeft het Museum voor Religieuze Kunst in Oostende bestaan. Het Museum verdween kort na zijn bezieler, conservator priester Jan GHEKIERE (+ 1992).

Echt van de grond is het initiatief nooit gekomen. De bezoekcijfers die Jan GHEKIERE kenbaar maakte waren goed bedoeld maar op zijn zachtst gezegd sterk overdreven.

* * *

Het Museum "Religieuze Kunst" was een realisatie van de "Vrienden van de moderne religieuze kunst" v.z.w., een constructie rond priester Jan GHEKIERE.

Het doel van de "Vrienden" was drievoudig : het handhaven van de kunst als tijdloze waarde, het stimuleren van de religieuze kunst en het inrichten van een museum voor moderne religieuze kunst.

Het begon met diavoordrachten en daarna werden ook tentoonstellingen ingericht. De eerste ging door op 26 november 1966 in de zaal Pax te Oostende. In de zomer van 1967 werd in samenwerking met de Vlaamse Klub Kust de "verboden" Kruisweg van SERVAES naar Oostende gebracht. Dit viel samen met een hulde door de Vlaamse Klub Kust aan de "vier groten van Oostende" : ENSOR, PERMEKE, SPILLIAERT en Jan DE CLERCK in de Thermengaanderij. Daarna was er een tentoonstelling in het Kursaal : de Alfred OST-tentoonstelling in 1968. OST werd gevolgd door Romain DE SAEGHER en Felix DE BOECK. Het hoogtepunt was de internationale en interreligieuze "Confrontatie" met werken van Henry MOORE, Paul KLEE, ROUAULT, CHAGALL, PICASSO, DALI, ENSOR, DELVAUX, SERVAES, e.a.

Toen de "Vrienden" in 1973 de tentoonstelling "Religieuze thematiek" ingericht hadden in het Gemeentehuis van De Panne, schreef de "Standaard" : "met zulk een verzameling kan Jan GHEKIERE zijn museum voor religieuze kunst beginnen".

De toenmalige Oostendse deken, Jos LONCKE deed het voorstel om een kapelgebouw in de St. Sebastiaanstraat in te richten als museum. De Stad Oostende beloofde substantiële hulp voor de inrichting en

de v.z.w. "De Vrienden" zorgde voor de kunstwerken, d.w.z. dat veel van het tentoongestelde bruiklenen waren.

Op 29 juni 1974 ging het museum open, toevallig op dezelfde dag als het Ensorhuis in de Vlaanderenstraat.

Aanvankelijk werd alleen de bovenzaal als museum ingericht met een ereplaats voor de pioniers der religieuze kunst : Jacob SMITS, Gustave VAN DE WOESTYNE, Albert SERVAES, Alfred OST en Victor DELHEZ. Ook de bij uitstek religieuze en in Vlaanderen levende kunstenaars Felix DE BOECK en Romain DE SAEGER werden flink vertegenwoordigd.

In de benedenzaal werden tijdelijke tentoonstellingen gehouden met het doel Vlaamse kunstenaars te internationaliseren en internationale waarden naar Vlaanderen te brengen.

Overzicht tijdelijke tentoonstellingen :

1974

Michel CIRY

1975

Romain DESAEGHER

1976

Peter KOENIG

3 X THEUNYNCK

Hommage aan Willem VAN HECKE

1977

Romain DESAGHER

Groepstentoonstelling met Trees BOUDRY, André VAN DER ELST, Ferdinand PIETERS, André VAN POUCKE, Liliane DUVIVIER, Luc BLOMME, Jozef SEYNAEVE, Roger JANSOONE, Jenny STEENKISTE, Freddy GAERDELEN, Annie VANHOUTTE, Rita EVERAERT en M.L. CALCOEN-THOONS.

7 X Veurne (A. BULTHE, P. DELVAUX, P. DOISE, G. TAHON, TREBAL, J. VAN GUCHT en W. VERMANDERE)

Oscar COLBRANDT

Jos HENDRICKX

1978

Alfred Ost

Felix DE BOECK,

7 X Antwerpen (Leo LEWI, Albert BOCKSTAEL, Hugo BONGERS, Hubert DE VRIES, Hugo HEYENS, Jules VAN AEL en Roland VANDENBUSSCHE)

1979

12 X Engeland (Religieuze schilders uit Engeland)

7 X Limburg

Ludvik KOLEK (kunstenaar uit Brno)

1980

Alma VAN DER PAS

1981

R. Cappello ANGELLOTTI
A. MARIVOET

1982

Gustaaf SOREL
Georges ROUAULT
Otto PANKOK

1983

Margriet GOOSSENS
R. LENS
Marcel NOTEBAERT

1984

Wim VAN PETEGHEM
Romain DE SAEGER

1985

MAZYRYK, THEUNYNCK en VAN PETEGHEM

1987

NOTEBAERT : De boodschappers
Na overlijden van J. GHEKIERE

1994

Hulde aan Félix DE BOECK
Raymond CEUPPENS
Ben SNAUWAERT

OPROEP

In bibliotheken en archieven valt de informatie over de Vlaamse baggervvaart maar moeizaam bijeen te sprokkelen. Ook de archieven van de Vlaamse baggerbedrijven zijn niet altijd volledig. En de pioniers van de baggervvaart worden er ook niet jonger op. Het risico dat waardevolle documenten, foto's en herinneringen voor altijd verdwijnen is reëel. Zou het geen goed idee zijn om geïnteresseerden in de geschiedenis van de baggerwereld met elkaar in contact te brengen ? Een seintje naar de redactie van "De Bever" is in ieder geval een eerste stap.

De Bever : 2-maandelijkse nieuwsbrief voor het personeel van Baggerwerken De Cloedt & Zoon.

Kontaktpersoon red. De Bever - Editie Kust : Mevr. Marleen DAUW,
Tijdokstraat 28, 8380 Zeebrugge. Tel. : 050/54.41.86.

NOG EEN GEVOLG VAN WERELDOORLOG II

De N. V. "Oostendse Rederij" heeft de eer U uit te noodigen tot den

Plechtigen Dienst

die zal gezezen worden op **Donderdag 22 November 1945, om 10 uur** in de kerk der H.H. Petrus en Paulus te Oostende, tot zielelief van

<p>Mijnheer Frans Baert Kapitein. echtgenoot van Mevrouw Gilberte DEDRIE, gebore te Oostende, den 28 Juli 1916.</p> <p>Mijnheer Henri Mestdagh Machiel. echtgenoot van Mevrouw Louise PUIS, gebore te Oostende, den 6 Auguste 1895.</p> <p>Mijnheer Eduard Clement Stuurman. echtgenoot van Mevrouw Marguerite RAMBOER, gebore te Oostende, den 19 April 1916.</p> <p>Mijnheer Eduard Deprince Matroos. echtgenoot van Mevrouw Estelle DECLERCK, gebore te Oostende, den 17 December 1906.</p> <p>Mijnheer Theodoor Verkouille Matroos. echtgenoot van Mevrouw Irene DURIE, gebore te Miford-Naves (Engeland), den 10 April 1917.</p> <p>Mijnheer Karel Devinck Matroos. echtgenoot van Mevrouw Rachel DEPUYDT, gebore te Oostende, den 21 Juli 1913.</p> <p>Mijnheer Emiel Major Matroos. zoon van wijlen Mr. Frans en Mevr. Elodie MINNE, gebore te Oostende, den 28 Januari 1922.</p>	<p>Mijnheer Charles Asaert 1° Stoker. echtgenoot van Mevrouw Wilhelmina WILLAERT, gebore te Oostende, den 13 December 1907.</p> <p>Mijnheer Isidoor Rouzee 2° Stoker. echtgenoot van Mevrouw Mans GOES, gebore te Oostende, den 27 September 1907.</p> <p>Mijnheer Pierre Braem Kok. echtgenoot van Mevrouw Marguerite HUYGHE, gebore te Oostende, den 18 Maart 1897.</p> <p>Mijnheer Jan Missuwe Kalestrimmer. echtgenoot van Mevrouw Alice MOREAU, gebore te Oostende, den 29 Januari 1899.</p> <p>Mijnheer Gilb. Vanmassenhove Lichte Matroos. zoon van Mr. Lucien en Mevr. Rachel LEBLEU, gebore te Oostende, den 18 Februari 1929.</p> <p>Mijnheer Paul Rykman Joeger. zoon v. Mijnheer Marcel en van wijlen Mevrouw Jeanne VAN GAVAREN, gebore te De Paele, den 19 Juli 1926.</p> <p>allen vermoedelijk omgekomen met de O 159 "Transport" in October 1945, tengevolge van een mijnontploffing.</p>
---	---

Da's hunne ziel in vrede ruste!

Oostende, den 17 November 1945.
Vlaanderenstrasi, 29
W. Lusse-Houtman, Begraafplaats, 4 Vlaanderenstrasi, Oostende. DYN. SMIDDEP. E. 31-34881881817. OOSTENDE

Verzameling Walter MAJOR

HET BEGIN VAN DE FRANSE REPUBLIEK TE OOSTENDE (1)

door Jan COOPMAN

Toen de Franse Republiek de aanhechting van onze streken bij wet geregeld had stuurde zij twee "citoyens" om de stad in bezit te nemen : Nicolas MOREL, een handelaar, en Guislain MATHOREZ, procureur (avoué) in hun respectieve hoedanigheid van Commissaire Civil en Secrétaire Adjoint, zij woonden beiden te Duinkerke en logeerden hier in de Conciergerie (2).

Op 5 december 1792 hadden zij het stadsbestuur voorlezing gegeven van het Manifest van generaal DUMOURIER en van de ordonnantie verzonden vanuit het hoofdkwartier te Antwerpen (zie bijlage) en gaven opdracht om over te gaan tot de wettelijke verkiezing van het stadsbestuur en andere ambtenaren zoals de Verklaring van de Mensenrechten het voorschrijft. Zij hadden hiertoe de "steun" bekomen van de (onder druk gezette) (3) handelaars "en andere burgers die niet bij een gilde aangesloten waren", in hun vergadering van 5 december (4).

Het stadsbestuur weigerde vlakaf.

In hun wiek geschoten schakelden de twee citoyens notaris François DONNY in om het stadsbestuur officieel aan te manen zich zonder verwijl te voegen naar het manifest en de ordonnantie "zowel als naar de mondelinge onderrichtingen die zij zullen verstrekken, voor zover nochtans dat het (stadsbestuur) bereid is hen andermaal op het stadhuis te ontvangen, maar dan op een manier die meer in overeenstemming is met de waardigheid van de Franse Republiek die hen gezonden heeft". In geval van weigering, nalatigheid of op de lange baan schuiven, zouden de leden van het Magistraat persoonlijk en hoofdelijk verantwoordelijk gesteld worden.

Op 7 december, 's namiddags om 3 uur, geeft DONNY in het Stadhuis aan de voltallige vergadering kennis van zijn mandaat en overhandigt aan de raad-pensionarsi/griffier DE GRYSERRE, de copieën van de bewuste documenten die hij luidop voorleest. De notaris wordt verzocht zich terug te trekken terwijl het stadsbestuur zich beraadt.

Om 16.30 uur wordt hij terug binnengelaten en krijgt hij te horen dat zij bereid zijn, en het altijd geweest zijn, zich te schikken naar al de eisen. Zij vragen de twee "citoyens" te laten weten op welke dag, uur en wijze zij verlangen dat de verkiezingen gehouden worden. Verder verklaren zij dat het hen pijn doet dat beide citoyens de indruk hebben als zouden zij met enige laatdunkendheid ontvangen zijn, terwijl zij uit de grond van hun hart nooit het inzicht gekoesterd hebben oneerbiedig te zijn tegenover personen die in opdracht handelen.

* * *

Het stadsbestuur is dus eindelijk door de knieën gegaan, wel wetende dat er geen ontkomen aan was. Maar de "nationale trots" was gered : zij hadden in eerste instantie de vreemde aanmatiging weggehoond en konden zich nu zonder gezichtsverlies onderwerpen aan het onvermijdelijke. De veroveraar was immers heer en meester

en deelde de lakens uit zoals het hem beliefd. De republiek had ons "bevrijd". Gebiedsroof heeft veel synoniemen, zoals dagelijks blijkt uit de internationale berichtgeving.

- (1) Rijksarchief Brugge - Notariaat Van Caillie (Fr. Donnay) 1941 - boek 155 akte 600.
- (2) Dit was een soort hotelsuite in de westkant van het stadhuis dat als gelegenheidslogement diende voor bezoekende personaliteiten.
- (3) "sur l'avis des susdits commissaire civil et secrétaire adjoint...".
- (4) De vergadering werd gehouden in het "Hôtel du Commerce", het huidige O.L.Vr. College langs het Mercatordok.

BIJLAGE

VRIJ VERTTAALD

In het Hoofkwartier van Antwerpen
op 4 december 1792; jaar één van de
Franse Republiek

De belangen van de Franse Republiek en het welzijn van de Belgische bevolking vereisen dat alle bevelhebbers van troepen in België en de Magistraten van de steden onder ons gezag, alle middelen aanwenden waarover zij beschikken om er orde en kalmte te bewaren, en om aan de bevolking rust en mogelijkheid te geven zich vertegenwoordigers aan te stellen. Bijgevolg wordt er bevolen aan alle tijdelijke commandanten hun volle aandacht hieraan te besteden. Hiertoe zullen zij de veiligheid en bescherming verzekeren van burger CHEPY, vertegenwoordiger van de Franse Republiek in België, zodat hij zijn opdrachten kan vervullen, maar vooral om zonder verwijl over te gaan tot de wettelijke aanstelling van stadsbestuurders en andere ambtenaren : dit in overeenstemming met de mensenrechten zoals uiteengezet in het manifest van onze roemrijke generaal burger DUMOURIER. Er wordt eveneens aanbevolen zijn oproep tot het belgische volk te publiceren.

Luitenant-generaal en Opperbevelhebber
van de divisie "Noord" van het
leger in België

F. MIRANDA

S.N.O. 1871 - 1996 K.R.N.S.O.

"125 Jaar Roeisport te Oostende"

125 jaar terug, op 15 juni 1871 kwamen de heren P. VAN HALME, E. VAN BREDAEL, L DE WYNTER, C. DESCHEPPER, F. en A. PIETERS en A. VANDER HEYDE bijeen om de "Sport Nautige d'Ostende" te stichten. Om dit te vieren richtten zij nog hetzelfde jaar wedstrijden in, waarvan de boni meteen werd aangewend om een botenloods op te richten, en een café als clubhuis in te huren. Twee boten werden besteld en, zoals gebruikelijk, betaald door de roeiers, die ze zouden bezigen.

Om de roeisport aan populariteit te doen winnen werden regatta georganiseerd in het kanaal of in een vroegere spuikom, maar ook clubkampioenschappen in de landelijke omgeving van Oostende.

In 1887 namen de club actief deel aan de stichting van de Belgische Roeibond in de persoon van secretaris August BORGERS, die het bovendien aandurfde twee Europese kampioenschappen, 15 Internationale regatta en 8 Nationale kampioenschappen in te richten tussen 1882 en 1899. Met opnieuw de medewerking van het stadsbestuur, hadden de E.K. voor de 3de keer in onze stad plaats in 1910.

Dokter G. VERHAEGHE, die rond en na de eeuwwisseling in een eerste krisisperiode achtereenvolgens secretaris, -schatbewaarder, onder-voorzitter en voorzitter was, en de viering "50 jarig bestaan" heeft geleid, bracht "per inschrijving van 25 fr." 1.000 fr. bijeen, waarmee aan het kanaal Oostende-Brugge, ongeveer waar nu Electrabel is gevestigd, het 2de clubhuis werd gebouwd. Hiermee was een eerste dieptepunt achter de rug, werden terug wedstrijden ingericht en verscheidene sportieve successen geboekt. De gronden werden echter onteigend en in het "Maria Hendrika"-park mocht in villastijl een 3de clubhuis worden opgetrokken, ten koste van wat schulden. Dit belette niet, dat de regatta vanaf 1906 internationale bekendheid verwierven, terwijl de waarde van de roeiers in verhouding steeg. Op 26 juli 1914 streden de ploegen nog met het oog zich te plaatsen voor de Europese kampioenschappen te Berlijn, maar in plaats van een sportieve competitie begon een moordende oorlog, die de vereniging haar zwaarste inzinking in haar bestaan zou geven.

Na de bevrijding was de toestand echt hopeloos. De botenloods was gedeeltelijk ingestort, de boten vernield of beschadigd en met de meeste van de leden was er geen contact meer. Bovendien was het kanaal, waaraan het lokaal gelegen was, wegens de oorlogsfeiten versperd geworden. Zonder bijval werden er terug ploegen gevormd en een regatta ingericht.

In 1924 werd voorgesteld de vereniging te ontbinden. Dit was echter voldoende voor enkele bestuursleden (Robert VERSCHELDE) om bijeen te komen en een wedstrijd te plannen voor Pinkstermaandag 1924. Niettegenstaande de korte voorbereiding was die regatta de belangrijkste die ooit werd ingericht. Frankrijk, Engeland, Italië, Nederland, Ierland en België hadden hun beste roeiers gestuurd. De figuur van die dag was de Brit Jack BERESFORD jr. In

2 maanden won hij de Ostend Golden Sculls, de Diamond Sculls (Henley) en de Olympische Spelen te Parijs.

Intussen moest er opnieuw uitgezien worden naar een andere plaats voor het 4de clubhuis, gezien het kanaal volledig gedempt ging worden. Voor een huurprijs van 364 fr. per jaar werd er beslist zich te vestigen waar de club nog altijd actief is.

Onder het voorzitterschap van Victor FERMON - vanaf 1926 - werd aandacht geschonken aan het in orde brengen van de gebouwen en de aankoop van verscheidene boten. Ook de roeiers deden zich meer gelden, zodat in 1938 voor het eerst in de geschiedenis van de club een kampioenschap in de hoogste reeks werd gewonnen. In Humbeek wonnen H. BOLLENBERG, W. LUCAS, L. ROUSELLE en M. VANHOECKE in de ongestuurde-vier.

Weer kwam een oorlog de opgang abrupt onderbreken. Door de nabijheid van de brug, die door de terugtrekkende troepen in de lucht werd geblazen, kwam gebouwen en boten heel erg gehavend uit de strijd, maar opnieuw werd met veel moed herbegonnen, later (1949) met een nieuw gebouwtje, waarin de kleedkamers, de sanitaire inrichting en een kleine bar hun plaats kregen. De botenloods was toen reeds in orde gebracht.

Andere personen dan weer kwamen nu de SRSNO op sportief vlak een hand toesteken. Stan VANHOUTTE, een roeier die zijn loopbaan nog net voor de oorlog was begonnen, en Henri STEENACKER, die in 1945 tot de roeisport kwam, vormden eerst samen een dubbel-sculloploeg, maar later ging eerstgenoemde zich volledig op de training toeleggen en droeg daarmee enorm bij tot het indrukwekkend internationaal palmares, dat STEENACKER bijeen riemde en waarvan we vooral de 8 opeenvolgende nationale skiffkampioenschappen onthouden, naast de deelname aan de Olympiade's van Helsinki, in skiff, en Melbourne, in dubbel-twee, met broer Fernand, ook nog in hetzelfde boottype, de 5 nationale titels, de E.K. te Kopenhagen in 1952, de E.K. te Gent (4e), in 1955, Bled (5e) in 1956, Duisburg met de Luikenaar Gerard HIGNY (brons) in 1957 en, samen met Michel LUCAS, Poznan (5e) in 1958, ploeg die in 1959 in Macon uitgeschakeld werd, niettegenstaande zij de bronzenplakwinnaars van het vorig jaar wisten te verslaan. In 1960 zette H. STEENACKER een punt achter zijn loopbaan, terwijl op de Olympische Spelen te Rome de maatschappij vertegenwoordigd was door Edgard LUCA en Roland BOLLENBERG, samen met stuurman Etienne POLLET. Ook R. MECHELE en B. STUBBE werkten zich, via de Zeemacht, in de nationale selectie vier zonder stuurman voor het E.K. te Luzern en Praag (reisverbod vanwege de Staf).

Deze buitengewone internationale periode heeft vooral twee zeer gunstige invloeden gehad. Naar aanleiding van de talrijke deelnames aan buitenlandse regatta werden vele contacten gelegd met de internationale roeiwereld en afspraken gemaakt, om ook aan de clubwedstrijden deel te nemen. Anderzijds werd ook de kennis op het gebied van de kompetitiesport verruimd.

Intussen was in 1955 H. BOLLENBERG tot voorzitter gekozen en in 1958, na de wereldtentoonstelling te Brussel, een gedeelte van het U.N.O.-paviljoen aangekocht om, met de steun van de gemeentebesturen van Oostende en Bredene, tot het fraai en huidig nieuw clubhuis te worden verbouwd.

Uit die periode dateert ook de samenwerking met de Zeemacht, waarbij jongens, die hun legerdienst vervulden, hun roeiloopbaan konden voortzetten. Meteen bekwam de clubleiding ook de Zeemacht-medewerking bij de inrichting van de Pinksterregatta.

In 1963 werd de aankomst van de regatta verplaatst en ter hoogte van het clubhuis gebracht en door de firma Wagon-Lits haar gebouwen ter beschikking gesteld om er het botenpark en de kleedkamers in onder te brengen.

Het Stedelijk Hoger Technisch Instituut te Oostende werd één van de leidinggevende scholen, die gingen op het voorstel om aan hun leerlingen kosteloze initiatielessen te geven en hierbij gebruik te maken van het materiaal, dat hiervoor o.m. door het BLOSO sinds de vorming van de Vlaamse Roeiliga (1974) ter beschikking werd gesteld. Deze school zal op den duur synoniem van nationaal scholenkampioen worden en vaste voedingsbodem, van waaruit meer en meer jeugd de weg vinden zal naar de ondertussen tot K.R.N.S.O. (1972) omgedoopte roeivereniging, die op haar beurt zal uitgroeien tot heem der talrijke jeugdkampioenschappen, die de Eeuwlingclub sinds 1971 zal vormen.

De "Corrida van 't Sas", oorspronkelijk een stratenloop voor niet-aangeslotenen, groeit als oudste Oostendse cross uit tot een klassieker van formaat, die voortaan de openingswedstrijd is van het "Oostends Loopcriterium". Bij de dood van haar mede-stichter kreeg het ook nog het bijvoegsel, "In Memoriam Léon BOUCQUAERT". De Duurloop Koksyde-Oostende daarentegen, eveneens in de schoot van de vereniging ontsproten, werd uiteindelijk verder georganiseerd door het bevriende "Jogging-Team De Olifant" en haar gedreven stichter Mr. Hilaire MAERTENS.

In het kader van een roeikalenderreorganisatie van het V.R.L. en het K.B.R. (1973), gaat de club in op een voorstel de regatta te organiseren op een vaste datum in april. Ondanks de aanhoudende inspanningen neemt de regatta in belangrijkheid af vooral te wijten aan een aantal technische tekortkomingen van de roeibaan. Ten einde raad keert men in 1994 terug naar de Pinksterperiode.

In 1976 steken de K.R.N.S.O. en K.R.B. de koppen bijeen om opnieuw de draad op te nemen van de Lange Afstand Roeiwedstrijd "Oostende-Brugge" (18 km.) en deze opnieuw beurtelings in te richten. Jaarlijks komen een 100-tal gestuurde- of koppelvieren, ongestuurde twee's en skiffs uit een 5-tal landen, hier op af.

In 1976 sterft Henri BOLLENBERG in zijn 21ste ambtstermijn, hierbij een grote leemte achterlatend, die door de volgende presidenten, Roland BOLLENBERG, Michel LUCAS en André BRISSINCK moeilijk zal worden overbrugd.

Sportief worden nochtans prijzenswaardige resultaten behaald met de opeenvolgende club-hoofdtrainers, BILLIAU, GOETHALS, GOES, DEFRAIGNE, DEWEERT, e.a. Oostende is aanwezig op de W.K. junioren te Ratzeburg ('75), Tampère ('77), Belgrado ('78) en Hazewinkel ('80) zonder echt potten te breken. Later verwierf de club opnieuw selecties voor het Junioren-W.K. in Milaan, Banyoles, Montréal en Arungen. In 1983 wordt opnieuw de nationale elitetitel in 4-HSA behaald. Maar ook voor de Westcup en de Jeugdcup wordt regelmatig op de ploegen van K.R.N.S.O. beroep gedaan. Björn HENDRICKX was overigens de eerste mannelijke Belgische winnaar van een

jeugdbeker. BARE onderscheidt zich op de Fisa-veteranenontmoetingen. K.R.N.S.O. is de eerste club die na 19 jaar de "Coupe des Trois Ports" weg houdt van het ongenaakbare "Emulation Boulognaise". In 1992 behaalt de club de allereerste nationale titel in 8 + stuurman HSA met een homogene ploeg.

Na meerdere jaren hegemonisch te heersen op het All-Round Criterium van de V.R.L., de roeihappening en de B.K.-en voor de allerjongsten behaalt de club geheel onverwacht de "Trofee voor Sportverdienste voor clubs van de Stad Oostende 1994". Individueel behaalden NEVENS (De Haan) en BARE (Bredene) iets gelijkaardigs. H. BOLLENBERG, L. BAES en R. VANSTEENKISTE waren ooit "Laureaat voor Sportinspanning".

Ook administratief bleef de club niet stil zitten. De leden van de Beheerraden van de V.R.L. krijgen belangrijke verantwoordelijkheden. BRISSINCK wordt lid en penningmeester van de Roeibond en Olympisch celhoofd. Als internationaal scheidsrechter opereert hij in Szeged, Barcelona, Bern, Amsterdam, Brno, Chester, Parijs en Ioanina. DEWEERT doet hem dit na in Arungen, Groningen en Atlanta en wordt het nieuwe celhoofd en voorzitter van de roeiakademie.

Op de vooravond van het 125-jarig bestaan slaat het noodlot weer toe. Op 25 augustus 1993 verongelukt Henri STEENACKER tijdens een onschuldig fietstochtje. Meteen verloor de club haar grootste kampioen ooit. In 1994 roept voorzitter BRISSINCK de Challenge "Henri Steenacker" in het leven en een borstbeeld van de Sassenaar van de beeldhouwster Josiane VANHOUTTE wordt in het clubhuis onthuld.

Vreugde voor de aanduiding, voorlopig als reserve, van de nationale ploeg, van Björn HENDRICKX, n.a.v. de wereldkampioenschappen van Indianapolis '94. Vastberaden raakt, net voor de regatta van Gent, de huidige grootste belofte in de nationale ongestuurde-vier, die zich opmaakt voor het W.K. in Finland, waar de eerste tickets voor Atlanta (O.S. '96) klaar liggen. De club spaart geld noch moeite om de kansen van Björn gaaf te houden en schaft zich voor het eerste een "Empacher" ongestuurde-twee aan voor de jongste telg uit de Hendrickx dynastie en zijn laatste sparing partner, Mark BOUCQUEZ. De club staat nochtans voor een enorm dilemma : schulden aangaan om het als-een zeef-lekke dak van het clubhuis aan te pakken en hun WK-kandidaten in de kou laten staan of omgekeerd.

Björn ontvangt n.a.v. de Fisa-World-Cup regatta op Hazewinkel uit handen van de Vlaamse Minister-President VANDENBRANDE één van de 11 "Zilveren Sporen" met oorkonde van de Vlaamse Gemeenschap, wint op de KRCG-regatta "The Open Sprint Cup" in skiff en wordt Skiff-Kampioen van België

VERBETERING

Blz. 96-21 - 1. Bestuur; lezen : Dhr. F. HUBRECHTSEN stelde zich niet meer herkiesbaar i.p.v. Dhr. F. HUBRECHTSEN nam ontslag als lid van de raad van beheer.

AANKOPEN, SCHENKINGEN EN ANDERE OPNAMEN IN INVENTARIS 1995

** ALLAERT.G.

0017/95 BROCHURE.G.Allaert.Oostends bewustzijn.Haven en Stadscultuur op weg naar de 21ste eeuw.20 blz.

** ALLEYN.A.

0175/95 AFFICHE OOSTENDE.80 affiches van diverse activiteiten 1964-84.

- a.JAARBEURS Oostende.1/10/1968.65x95 cm.
- b.ARCHITECTENBAL.Oostende.13/11/1965.60x93,5 cm.
- c 1 tem 8.DIASHOW Fotoclub De meeuwen.Oostende.8/12/78;28/2/80; 13+14/11/80;12+13/11/81;19+20/2/81;24+25+27/2/82;17+18/2/83; 6+7/1/84.Alle affiches meten 52,5 x33,5 cm.
- d.FOTOSALON.1ste Nationaal.FC De Meeuwen.22+23+24/3/z.j.52,5x33,5
- e.TENTOONSTELLING.A.Allemeertsch.Oostende.14/9-6/10/74.47x35 cm.
- f.BAL.Loodsen sport vereniging.Middelkerke.19/11/66.47,5x32,5 cm.
- g.TENTOONSTELLING.Bouson.Feest-en Culpaleis.24-31/10/82.37x27,5.
- h 1+2+3.Bal der Optimisten.Ost.Pal.hotel.1ste 24/2/z.j 30,5x45; 2de 15/2/z.j 9,5x45;3de 14/3/z.j.9,5x45.
- i.KINDERBAL.Gemaskerd.21/2/1970.47,5x32,5 cm.
- j.BASKET.CHR.z.d.37x25 cm.
- k.TENTOONSTELLING.Westfoto.Oostende.24+27/9/z.j.68x48 cm.
- l.FOTOSALON.Oostende.17-27/3/z.j.45x43 cm.
- m.VOORDRACHT.Operatie generatrice.19/9/z.j.56x39 cm.
- n.TAALCURSUS.SEE GB.z.j.46x27 cm.
- o.BEDEVAART Bannaux.1/5/1978.45x25 cm.
- p.LOODSEN sport vereniging.z.j.50x32 cm.
- q.RLJKSHOGER INSTITUUT VERPLEEGKUNDE.z.j.57,5x35.
- r.OPENING.The Clipper.Oostende.14/5/1970.41,5x27,5 cm.
- s.SCHOTS WEEKEND.Oostende.19-22/5/1972.50x32,5 cm.
- t.DANSAVOND priv{.CKO.21/10/1972.62,5x29 cm.
- u.BAL du Rat Mort.CKO.22/2/1969.47,5x31 cm.
- v.DANSAVOND priv{.CKO.7/11/1970.62,5x29 cm.
- w.FILMGALA Tora-Tora.24/11/1970.47,5x21,5 cm.
- x.FRIDAYS CLUB.CKO.z.j.38x25 cm.
- y.THEATER Poeme.Collision Course.6+7/12/1970.47,5x32,5 cm.
- z.TENTOONSTELLING foto's.Het Spoor.25/9-3/10/z.j.44,5x43,5 cm.
- aa.VOLLEY.Hermes.z.j.42,5x18,5 cm.
- bb.TONEEL.Bachanten.De gevaarlijke bocht.30/10-3/11/z.j.55x37 cm.
- cc.HOE LEER IK WINDSURFEN.Ost.7/3/1979.37,5x38,5 cm.
- dd.OPENING.Drakkar Danish Taverne.16/5/1975.48x26,5 cm.
- ee.FINK EXPRESS.CKO.5/12/1979.48x32 cm.
- ff.KICK 69.Oostende.16=17/8/z.j.46x30,5 cm.
- gg.TONEEL.Cenakel.Het mooiste meisje v/Samos.12/2/z.j.60x45 cm.
- hh.CONCERTVERENIGING OOSTENDE.39ste seizoen.z.j.47,5x32,5 cm.2ex.
- ii.GALA OVBOO.Oostende.14/9/z.j.79x41 cm.
- jj.FILMGALA.Het groot Barriererif.10/10/1969.46,5x30 cm.
- kk.FOTOSALON.Feest-en cultuurpaleis.29/3-5/4/1969.45x23 cm.
- ll.AUTOTENTOONSTELLING.20-28/9/1969.40x32,5 cm.
- mm.ONTMOETINGDDAG Chiro.2de Prov.dag.Roeselare.20/11/66.46x31cm.
- nn.FILMCLUB Sint Jan.z.j.36x12 cm.
- oo.BRITISH BALL.CKO.jun-sep/z.j.56x34 cm.
- pp.CONGRES OVBOO.12/9/z.j.45x20 cm.
- qq.JAARBEURS Oostende.1-10/6/1968.41x24 cm.